

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hó
1-én, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható
Előfizetést ár fél évre 5 koronára
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTÖZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Károly-körút 7. sz.
hova az előfizetési öszszek, valamint a
Leiratok küldendők.
Előfizetést ár fél évre 5 koronára.
Kéziratok nem lesznek visszaszelve.

HATÁDÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

TARTALOM. A trafikosok új egyesülete Bécsben. — A dohányárusok vasárnapi munkaszünete. — Vegyesek. — Ajánlati hirdetésny.

A trafikosok új egyesülete Bécsben.

Alig, hogy megszületett, ezen legújabb teremtménynél is mutatkoznak már ama gyermekbetegségek, a melyek nélkül, amint látszik, az embernek társas egyesülése nem is lehetséges. És ez nagyon természetes. Hogyan legyenek az emberek százaik egyek egymással, a kik tegnap még egymás előtt egészen idegenek voltak felfogás, érzés, gondolkodás és cselekvésben? Természetes és csak sajnálni való, ha egy olyan terepnumon, mint ez, az egyesülést csak a leveretés tisztító tüze által kívánják elérni, mert nem lehet az más, mint leveretés, a mit az egyesület tagjainak ama része fog elszenvéni, a mely az ép most megállapított vasárnapi nyugalom ellen agítál, a ki azon kiváló kisegítő eszközt, a melyet az automata nyújt, egyszerűen visszautasítja.

A trafikosoknak ezen esztendő márczius 13-ikán ujonnan alapított egyesülete f. hó 2-ikán tartotta első ülését, a melyen a vasárnapi szünetet és az avval összefüggő automata kérdést kellett megbeszélni. Különös módon czélszerűnek találták ezen gyűlésbe belevonni egynehány antiszemita képviselőt, mi oly körülmény, mely már magában véve is bizonyosságot tesz amellett, hogy többre számítottak, mint a trafikosok érdekeinek védelmére, mert mi keresni valójuk van a trafikosok gyűlekezeteiben Prochaska és Gregorignak? Az ő jelenlétük nyilvánvalóan amellett beszél, hogy itt egy bizonyos dologban sántikálnak. Legyen az akár a vasárnapi munkaszünet, akár az automata, legyen az foglalkozásunk és állásunk bármelyik tetszésszerű kérdése, a mely napirenden volt, úgy azok a mi szerény vélekedésünk szerint egyedül és kizárólag csakis a trafikosokra nevezé bírhatnak érdekel.

Egészen másképp állana a dolog, ha arról volna szó, hogy a trafikosokra új adót vagy valami új terhet róttak, új áldozatot követelnek, de még ebben az esetben sem hívnak képviselőket tanácsadóul, kiknek irányzata olyan, hogy a trafikosok nagyrésze ezáltal telfogásában határozott sérelmet szenved.

De térjünk a dologra. Alsó-Ausztriában, különösen pedig Bécsben a vasárnapi munkaszünet tekintetében két párt létezik. Az egyik párt, mely üzetét vasárnap nyitva akarja tartani, olyan alkalmazottakat tart, a kiknek vasárnap is kötelességük az üzletben dolgozni, míg maguk a tulajdonosok, mint jó keresztények a vasárnapot egész a késő éjszakáig

a Práterben, vagy pedig Bécs gyönyörü környékének kiránduló helyein ünneplik. Az csak természetes, hogy ez a párt okvetlenül azon élő automatáknak, melyek szép fehér rabszolgák személyében vasárnapokon üzleteiket vezetik, előnyt ad azon elettelel automatákkal szemben, melyek feltalálójuknak zseniális fejből ugrottak elő.

A másik párt olyan trafikosok és trafikosnökből áll, a kiknek vasárnapokon ép úgy mint más hétköznapiokon fáradhatlanul kell dolgozniok üzletükben és a kiknek igen jót tenne egy pár órája a nyugalomnak, a miért is a vasárnapi munkaszünetet kívánják. Ezen eles ellentétek kiegyenlítése czéljából Sapita Antal ur, az egyesület elnöke „Dohány Trafik“ czimű szaklapjában olyan módon érvelt az automaták behozatala mellett, hogy ezen érvelés a császári osztrák pénzügyminiszterium figyelmét is felkeltette. Az automata a miniszterium részéről alapos vizsgálatnak lett alávetve és midőn teljesen megfelelőnek találták, bemutaták a publikumnak is, a kinek alkalma volt azt heteken át vizsgálgatni. Ezen eredményre való tekintettel rendelte el a császári osztrák pénzügyminiszterium, hogy az automaták behozandók, azon megjegyzéssel, hogy azt mindazon elárúsítók használhatják, kik egyrészt üzleleiket vasárnaponként bezárni akarják, másrésztől a kik ezen délután fogyasztását nem akarják elveszíteni.

Mi azt hisszük, hogy semmi sem loyálisabb és hogy egy értelmes ember sem fog ily nagylelkű rendelkezésben más látni, mint a hatóságnak gondoskodását arra nézve, hogy a kellemes hasznossal összekösse. Mégis mi történt? Az ujonnan alapított egyesület tagjai, a kik hetekkel ezelőtt még szerelmi himnuszokat zengettek az egyletben az automatáknak, ugylátszik egy bizonyos oldalról fel lettek hecczelve arra, hogy az automaták ellen állást foglaljanak, szorultságukban Bécsnek védszentjéhez, Lueger polgármesterhez fordulnak és az ő minden időben hű fegyverhordozóihoz, hogy ezek „megváltsák“ őket az automatáktól, a mit természetesen csak a kiadók akarhatnak rájuk oktroyálni.

Szent Isten! Hát valóban megbolondult a világ, vagy a sátn keze játszik a dologban, hogy a mit tegnap még világitónak és fényesnek hirdettek, dicsérték és magasztaltak, ma már ronda tárgynak mondják.

Hát Bécsben ez az egyetlen szó „Zsidó“ elég lenne arra, hogy a vasárnapi munkaszünet szentsége megtagadtassék, amint

ezt Gregorig antiszemita képviselőtől hallhattuk? És ami az egészben a legszomorúbb, az, hogy trafikosok az államtól és a közönség jóakaratótól egyképen függő cs. kir. trafikosok azok, akik így megcsaltni és madzagon vezetetni engedik magukat. — Mily korban élünk hát tulajdonképen? Annyira jöttünk volna már, hogy egy társadalmi osztály, melynek mindenki támogatására szüksége van és valódi törekvéseinek legkezdetén áll, hogy egy ily társadalmi osztály, az antiszemitizmus karjaiba vetve magát, attól várja boldogulását? Nos tehát, eltekintve attól, hogy ezáltal Bécs trafikosai között a szakadásnak be kellett következnie, czéljaik egyáltalán nem lettek előmozdítva, de ellenkezőleg most már legvalószínűbb, hogy czélt érni nem fognak. — Gyermekes gondolkozása az, aki hinni tudja, hogy Bécs város polgármestere a trafikosok ügyét csak egy hajszállal is képes lenne előbbre vinni, aki ezt hiszi, az félreismeri a viszonyokat és bizonyos az, hogy a szomorú következmények igen hamar mutatkozni is fognak. — Bécs polgármestere a trafikosoknak annyit sem használhat, mint az utolsó pénzügyőr, mert a trafikomonopolium az államé és trafikügyekben egyedül az állam rendelkezik. — Képtelenség azt hinni, hogy a polgármester az automatát kívánó trafikosoknak a járda használatát meg fogja tiltani, mert ha ez történe, akkor a trafikos az automatát egyszerűen az ajtajára függesztheti, ahol époly rendesen működik. — Mire való tehát ily blamage voltaképen, amely alkalmas arra, az ezen ügygyel már hónapok óta a legönzettelenebbül foglalkozó hatóságoknak jóindulatát tönkretgeye.

Helyt fognak-e állani Lueger, Prochaska és Gregorig urak akkor, ha a trafikosok között bekövetkezett viszálykodás a felsőbb hatóságok jóindulatát lerontja és a jó törekvés helyére indolenzia lép? Alig hihetjük.

Midőn a trafikosok bécsi egyesületével ily behatóan foglalkozunk, tesszük azért, mert mindaz, ami utóbbi időkben a bécsi tözsdésekre nézve megtörtént, irányadóul vehető általunk annyiban, hogy ezen eseményekből a tanúságot levonva, az ott elkövetett hibákat mi is el ne kövessük. Természetesen nálunk hamar érezhető lenne a pecsenye illata, ha politikai szemléiségek felszólítás nélkül egy kenyérkereső osztály tagjai közé vegyülénének, mely osztálynak elsősorban van szüksége arra, hogy mindenkivel békességben éljen.

Továbbá már azon okból is meg kell emlékeznünk a trafikosok ezen új egyesületének első cselekedetéről, mert bizonyosságot tesz amellett, hogy mennyire alkal-

mas a vak szenvedély mindazt lábbal tapodni, amit szorgalom, kitartás, becsület és humánus törekvés épített. Sapita Antal úr évek hosszu sora óta dolgozik ez ügyesület megalapításán, gondoskodott utakról és módokról, — amelyek segítségével a vasárnap — most már sürgős szükségké növekedett — munkaszünet betartható legyen, amennyiben ő volt az, ki legelőször és a legnagyobb melegséggel foglalt állást az automaták mellett. És most, mikor munkáját már befejezte látja, egy kis antiszemita érzelmű csapat azzal fenyegeti, hogy halomra dönti mindazt amit épített s alkotott. Hogy ezen elemek szándékai hajótörést fognak szenvedni, arról annyival is inkább megvagyunk győződve, mert ismerjük a császári osztrák pénzügyminisztérium energiáját.

Egyszersmind szívünkben óhajtanók, hogy az egyesület tagjai saját jól fel-fogott érdekükben megegyezzenek, hogy közelebb jussanak azon magas célhoz, melyet a szövetség elérni törekszik.

A trafikosok egyesülete nem társas-klubbs s nem oly talaj, melybe az antiszemitizmus mérget elszabadna hinteni a nélkül, hogy az a hivatásnak erősen ne ártana. S ha ez mégis megtörténne, úgy nincs reményünk arra, hogy ez az új egyesület tisztességben agg kort érne el.

A dohányárusok vasárnapi munkaszünete.

Mint már mult számunkban jeleztük, a vasárnapi munkaszünet nem útközli jelentékeny nehézségekbe, mivel a M. K. Pénzügyi Minisztérium az árusok ebbeli kívánásait mint jogosultakat feltétlenül elismeri.

Legmervadobb helyen tudakozódtunk aziránt, mily módon lehetne esetleg az árusok kívánását, hogy vasárnap délután üzletüket zárva tarthassák — kielégíteni, a mire azon választ nyertük, hogy ez irányban kérelmezés nem szükséges, mivel ezen régi óhaja az árusoknak a nélkül is mindenesetre engedélyezve lesz.

Egyelőre még csak azon fordul meg a dolog, hogy olyan berendezésről gondoskodjunk, mely mindenkit kielégít.

Hogy a fogyasztás apadását, valamint a közönség kényelmének megsértését elkerülhessék, már arra gondoltak, hogy a kényszer nélküli munkaszünetet léptetik életbe, mely az árusok összeségét ki nem elégíthetné, sem pedig mint általánosan halljuk, a közönségnek sem teszzen, mivel éppen ott, a hol keresné a szivart, zárt ajtóra találja és máshol meg nyitott árudára bukkan, és az bosszantaná, hogy oly messzire kellett mennie.

Egy másik terv — mely szerint felváltva az árudák fele minden második vasárnapon zárva volna, szintén kivételnek találtatott, mert ugyanazon hátrányokkal járna, mint a kényszer nélküli bezárás vagy nyitvatartás; azonfelül mindkét módozat nem volna vasárnapi szünet, hanem csak egy rendeletről volna szó, mely sem az árusokat, sem a közönséget, mely a megszokott helyen szereti szükségletét beszerezni, és nem akar minden két hétben máshova járni — ki nem elégítené.

Ezek szerint nem marad egyéb hátra, mint az árudák általános bezárása 2 órával d. u. és ez azon vasárnapi munkaszünet, melyet igen csekély kivétellel — a dohányárusok általánosan kívánák és a melyet mi is pártolunk.

Azon félelem, hogy ezáltal a fogyasztás csökkeni fog, elenyészik szemben azon tényvel, miszerint a fogyasztás Ausztriában a vasárnapi munkaszünet behozatala óta 2 $\frac{1}{2}$, azaz kettő és fél millió forinttal (tévesen közöltük 1 $\frac{1}{2}$ millióval) emelkedett. Ezen tény elég érthetően szól és bizonyítja, hogy a fogyasztás teljesen független ezen intézkedéstől, annyival is inkább, mivel itt a fogyasztásról és az egész ország vasárnapi munkaszünetéről van szó.

Ha a vázolt intézkedés a fogyasztásra csak-

ugyan befolyást gyakorolna, akkor az Ausztriában mutatkozott volna, mert ott az intézkedéseket helyesen teszik meg és szigoruan be is tartják, de a mint látjuk, ez nem történt, és így helyesen következtetjük, hogy ugyanazon eredmények lesznek nálunk is tapasztalhatók.

De minek is kötünk felesleges kombinációkat ezen kérdésen felül álló üggyhöz, ha más szándék van, mely, ha keresztül vitetnék, minden egyéb nehézségek felett, melyek felhozhatók és esetleg fennállanak, diadalt aratna és ezen szándék a dohány- és szivar-automata bevezetése, mely mindazon akadályokat elhárítaná, a melyek még a vasárnapi munkaszünetnek utjában állanak, és így már ő nagyméltósága az államtikár ur szavaival zárhatunk:

„Ha az automata bevalik, akkor a vasárnapi munkaszünetnek semmi sem áll utjában.“

No, majd meglátjuk!

Vegyések.

A szivarfogyasztás hanyatlása: Ambár ezideig az 1898. I. évnegyedről szóló forgalmi kimutatás birtokába még nem jutottunk, mindazonáltal az üzletmenetéről tudósítást adni kívánunk és tesszük ezt támaszkodva azon adatokra, melyeket mi magunk a Nagyözdésnéknél beszereztünk, és jelenthetjük, hogy a forgalom majdnem mindenütt jelentékenyen apadt.

Örüli fogunk, ha adataink valótlannak bizonyulnának és megvárjuk a t. m. kir. dohányjövődéi központi igazgatóságának kimutatásait, mielőtt fenti jelenségből a következtetéseket levonjuk.

A t. igazgatóság talán saját érdekében cselekednék, ha nekünk havi kimutatásait megküldené, eltekintve attól, hogy ez talán kötelessége is volna.

Talán akkor egyéb-más másképp állana és hozzá járulhatnánk, hogy a fogyasztás fokozatosan emelkedjék, a helyett, hogy stagnálna vagy éppen csökkenne! Nem lehet tudni! Egyelőre biztos kimutatások birtokában vagyunk Ausztria dohány- és szivar-fogyasztásáról, ahol január és február havában 560,000 firtal több vételestetett be az előző év ugyanazon 2 hónapjában szemben. Miután az Osztrák fogyasztás viszonyitva a miénkhez körülbelül 40%^o-al nagyobb (93 millió 56 mil ió ellen) következképp és természetesen nálunk is ezen fenti hónapokban 330,000 firtal nagyobb bevételnek kellene mutatkoznia, mert nálunk épp úgy mint Ausztriában fejenként 4 frt 80 kr. értékű gyártmányt fogyasztatik el.

Ha ezen számadatok el nem értek, amit, mint már jeleztük, még nem tudunk, akkor az okok sem a közzgazdasági kereseti viszonyokban, sem a kivitelre szánt nyers dohányban nem rejlenek — hanem egészen másban. Mielőtt azonban hivatalos adatokat nem látunk, addig véleményünket ezen fontos kérdésben nem nyilvánítjuk.

A dohányraktárak a vámházban. Már többször rámutattunk arra, hogy ezen raktárban a kiutalványozott árukkal valóságos barbár módon járnak el; ha nem láttuk volna saját szemünkkel, el sem hinnék, hogy így eljárás másnak tulajdonával lehetséges! Esőben, mely hasonlít a felhőszakadáshoz, 100 meg 100 láda és zsák telve dohányáruval állott a szabad ég alatt, a ládákban csak úgy folyt a szivar és szivarka barna leve, és dacára ennek még folyton hordtak ki árukat, melyeket időközben képződött kis vízmedencékben raktak le, vagy dobtak a sártengerbe.

Nem mulasztjuk el az ilyen eljárást utoljára is barbarismusként nevezni, miután szótárunkban nem akadnak más helyes kifejezésre, melylyel hasonlójárását stigmatizáljunk.

Ha csakugyan volna is a dohányraktár kezelésének utasítása arra, hogy a *kifizetett gyártmányokat* ily módon az utcára kidobassa, a miben kételkedünk, akkor késedelem nélkül utasítani kellene, hogy legalább esős időben — vagy akkor, amidőn már javában esik, tartsa benn a raktárban az árukat; kérjük a t. pénzügyi-igazgatóságot ezen visszasságok erélyes megszüntetésére annál is inkább, mert egy nagyárus sem kötelezhető arra, hogy ilyképen átnevedesedett árut átvegyen és forgalomba bocsásson.

A detronizált pipa. Valaha uralkodó volt, fejedelmi anyja a füstnek. Micsoda pompás szép alkotványokat faragtak kráterre a tajték mesteremberek. Csodapipák készültek némely ambi-

ciózus pipásmester vésője alatt, olyanok, amelyek kápolna volt kifaragva az oltárral, az angyalokkal a pappal és a minisztráns gyerekekkel egyetemben, olyanok, amelyeken körül az ezüst kupak alatt négyes fogatot hajtott a lobogó ingujjas kocsis és uri kisasszonykák ültek a kocsiiban ernyő alatt és mindez olyan gyönyörűen ki volt faragva tajtékből, hogy akár leszállhattak volna a lovacskaik meg a kisasszonykák a pipáról és megindulhattak volna sétálni a többi kisebb méretű hétköznapi pipa között. Mert a pipakirályok mellett pipahercegeket, pipanemeseket és egész közönséges pipablejúsokat is csináltak a pipások, közönséges, mindennapi használatra, ebéd utánra, estére, külön délelőtre, amikor a sok dohány elrontja az appetitust s nem is volt ur az, aki, ha ötven vendége is volt, mindeniknek nem tajtékpipát adott a szájába a kvaterka mellé. A tajték mesterember után aztán a művész következett, hogy igazán szép legyen a pipa. Az a művész, aki kiszívja a tajtéket barnára meg erősré, hogy keresztül mehet rajta a rakott kocsi is, nem roppan össze. Némely nevezetesebb pipákat évtizedekig készítettek elő odáig, míg remek lett belőle. . . . És lassan-lassan aztán persze úgy elkövetkezett a reakciója a pipakultusznak. A hunczut német kitalálta a szivart, ami mégis csak praktikusabb füstölő, se tömni nem kell, se tisztogatni tollszárral meg szőlőlevenyigével. Ott hordja az ember a zsebében, meggyújtja a végét és pipál sok és kényelmetlen apparátusok nélkül csak úgy, a maga emberségén. Ez a modern felfogás s mivelhogy a világ forog, manapság már ez az irányadó és a szegény becsületes pipa bekerült a muzeumba, mutogatják, mint a háromlábú borjut. Alig-alig látni egyet-egyét a közhaználattal. Majdnem kizárólagos privilegiuma lett a pipálás a szegény embereknek, akik három krajczár ára dohányból egész nap füstölnek. Az ur szivarzik. . . . Ez közfelfogás már. Egy estilap azt meséli, hogy egy előkelő miniszteri hivatalnokot valami, úgy látszik, még előkelőbb kávéházból azért utasított ki a kávé, mert a tanácsos ur megatalkodottan pipázott a pikolója mellett és nem akarta ráadni a fejét a szivarra. Ez már nem is alkony a pipa éle ében, hanem éjszaka. A mi fiaink már majd csak mesésben emlékeznek meg az unokáinknak arról, hogy a régi emberek valami tajtékből készült edénybe, végig üres, rendszeren meggyárból készült facsatornát dugtak és úgy élvezték a füstöt. Erdekes lehetett. . . .

Segédszerkesztő: **Holtai Nándor.**

14021. sz.
IV—898.

Ajánlati hirdetés.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az üresedésbe jött Soborsini dohány-nagyáruda kezelésének betöltése czéljából alólirott m. kir. pénzügyigazgatóságnál 1898. évi máju: hó 2-án délelőtt 10 órakor írásbeli ajánlatok utján versenytárgyalás fog tartatni.

Az ajánlatok tárgyát a dohányforgalom utáni tözsdij fogja képezni.

A jogosítvány annak fog adatni, ki amellelt, hogy a legkisebb tözsdiját követeli, a kezelésre a legalkalmasabbnak is fog találtatni.

Az eddigi dohánynagyáruda a dohányanyag nagyban eladása után 2 $\frac{1}{10}$, azaz kettő egész és öt tizedrészes százalék tözsdiját élvezett.

A dohánynagyáruda 1897. évi forgalma a hozzáutalt 84 dohánykisaruda után 52,492 frt; kicsinybeni eladásai után 3368 frt volt. Kezelésével a kisárlási, valamint a valódi havanna-szivar árusítási jog és a bélyegjegy és váltóürlap eladási kötelezettség is egybe van kötve.

Az 50 kros bélyeggel ellátandó ajánlatban, mely az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság főnökéhez 1898. évi május hó 2-án délelőtt 10 óráig közvetlenül, vagy posta útján benyújtandó, a követelendő kezelési díj %^o-ban számmal és betűkkel tisztán kifejezendő s hozzá a magyar állampolgárságot, nagykorúságot igazoló hatóságilag kiállított erkölcsi és vagyoni bizonyítvány is csatolandó.

M. kir. pénzügyigazgatóság

Aradon, 1898 ápril 4.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK GROSS- UND KLEINVERSGHLEISSER UNCARNS).

INHALT. Die neue Trafikantenverein in Wien. — Die Sonntagsruhe der Trafikanten. — Vermischtes. — Briefkasten der Redaktion. — Annonce.

Der neue Trafikantenverein in Wien.

Kaum geboren, zeigen sich auch schon bei dieser neuesten der Schöpfungen jene Kinderkrankheiten, ohne denen, wie es scheint, nun einmal keinerlei Zusammengehen einer bestimmten Anzahl von Menschen möglich ist. Und das ist ganz natürlich! Wie sollten auch Hunderte von Menschen, die einander gestern noch ganz fremd waren, im Sinn, Denken, Fühlen und Handeln so miteinander Eins werden? Freilich, zu bedauern ist es, wenn auf einem Gebiete wie dieses, die Einigkeit erst durch das Fegefeuer von Niederlagen erzielt werden soll, denn nichts anderes als eine Niederlage kann es sein, was derjenige Theil der Vereinsmitglieder erleiden wird, der sich gegen die bereits bestehende Sonntagsruhe auflehnt, der das vortreffliche Aushilfsmittel, welches der Automat dabei bietet, schnöde zurückweist.

Der am 13. März d. J. neubegründete Verein der Trafikanten hielt am 2. d. M. seine erste Sitzung ab, in welcher die Sonntagsruhe und der damit in Zusammenhang stehende Automat besprochen werden sollte. Sonderbarerweise hielt man es für angezeigt, zu dieser Versammlung einige antisemitische Abgeordnete zuzuziehen, ein Umstand, der schon an und für sich dafür Zeugniß liefert, dass man mehr beabsichtigte, als die Interessen der Trafikanten zu wahren, denn was haben in einer Versammlung der Trafikanten die Abgeordneten Prochaska und Gregorig zu suchen?

Ihre Anwesenheit spricht doch offenbar dafür, dass man mit irgend einer Sache auf dem Kriegsfuss stehe. Sei es die Sonntagsruhe, sei es der Automat, sei es welche beliebige Standesfrage immer, welche auf der Tagesordnung stand, so haben dieselben unseres bescheidenen Erachtens nach nur einzig und allein für die Trafikanten ein Interesse. Es wäre ganz etwas anderes, wenn es sich darum handeln würde, den Trafikanten irgend eine neue Steuer oder ein sonstiges Opfer aufzuerlegen, aber selbst in diesem Falle zieht man keine Abgeordnete zu Rathe, deren Couleur ein solches ist, dass ein grosser Theil der Trafikanten hiedurch in seinen gegentheiligen Anschauungen beleidigt wird.

Doch zur Sache! In Niederösterreich, beziehungsweise Wien, gibt es, in Bezug auf die Frage der Sonntagsruhe, zwei Parteien. Die eine Partei, welche ihre Geschäfte an Sonntagen offen zu halten wünscht, besitzt Angestellte, welche Sonntags über im Geschäfte thätig sein müssen, während sie selber als gute Christen den Sonntag bis tief in die Nacht hinein im Prater oder in den Ausflugsorten der reizenden Umgebung Wiens feiern. Es ist nur natürlich, dass diese Partei den lebenden Automaten, der in Gestalt hübscher weisser

Sklavinnen an Sonntagen ihre Geschäfte führen, unbedingt den Vorzug geben gegen jene leblosen Automaten, welche dem genialen Kopfe ihres Erfinders entsprungen sind. Die andere Partei besteht aus solchen Trafikanten und Trafikantinnen, welche Sonntags über, gleich den Werktagen, mühselig arbeiten müssen und denen einige Stunden der Ruhe sehr wohl thäte, weshalb sie auch die Sonntagsruhe wünscht. Um nun diese schroffen Gegensätze auszugleichen, hat Herr Ant. Sapita, der Präsident des Vereines, in seinem Fachblatte „Die Tabaktrafik“ die Einführung des Automaten in einer Weise befürwortet, dass seine Befürwortungen die Aufmerksamkeit des k. k. Finanzministeriums erregten. Der Automat wurde von Seite dieses Ministeriums einer genauen Prüfung unterzogen und als er vollständig für tauglich befunden wurde, auch dem Publikum vorgestellt, welches Gelegenheit fand, denselben einige Wochen lang zu prüfen. Angesichts dieses Resultates ordnete das k. k. Finanzministerium an, dass der Zigarren-Automat eingeführt werde, mit dem Bemerkten, dass sich denselben all diejenigen Verschleisser bedienen können, welche einerseits ihre Geschäfte an Sonntagen gesperrt zu haben wünschen, andererseits die trotzdem des Consumes für diesen Nachmittag in der Woche nicht verlustig werden wollen. Wir denken, dass es nichts Loyaleres gibt und kein vernünftiger Mensch in einer solchen hochherzigen Verfügung etwas anderes erblickend wird, als die Fürsorge einer Behörde, die Nützlichem mit Angenehmem zu verbinden versteht. Doch was geschieht? Die Mitglieder des neubegründeten Vereines, die noch vor Wochen dem Automaten Lobeshymnen sogar in Versen gesungen hatten, sie scheinen von irgend einer Seite aufgehetzt worden zu sein, gegen den Automaten Stellung zu nehmen und wenden sich nun in ihrer Bedrängnis an den Beschützer Wiens, dem Bürgermeister Lueger, sowie an dessen allezeit getreuen Knappen, damit diese sie „erlösen“ von dem Automaten, den doch natürlich nur die Juden ihnen aufoktroyiren wollen. Himmel! Ist denn die Welt in Wirklichkeit verrückt geworden, oder hat hier der Satan seine Hand im Spiele, indem man das, was gestern noch leuchtend und glänzend befunden, gepriesen wurde, heute als ein schmutziges Objekt hingestellt wird.

Bedarf es in Wien wirklich nur des Schlagwortes „Jude“, um selbst die Heiligkeit der Sonntagsruhe zu leugnen, wie wir dies so salbungsvoll aus dem Munde des antisemitischen Abgeordneten Gregorig vernommen? Und was das Traurigste dabei ist, Trafikanten sind es, k. k. Tabaktrafikanten, die ebenso vom Staate wie von der Wohlmeinung der Bevölkerung abhängen, Trafikanten sind es, die sich so bethören und am Gängelbande führen lassen! In welcher Zeit leben wir denn eigentlich? Soll es schon soweit ge-

kommen sein, dass ein Stand, der die Unterstützung Aller bedarf und am Beginne seines eigentlichen Strebens steht, seine Thätigkeit damit beginnt, dass er sich in die Arme des Antisemitismus werfend, von diesem sein Heil erwartet? Nun denn, ganz abgesehen davon, dass die naturgemässe Spaltung unter den Trafikanten Wiens, dadurch eintreten müsste, wären ihre Ziele nicht nur nicht gefördert, sondern wir müssten eher annehmen, dass das Gegentheil eintreten werde. Wer so kindisch ist zu glauben, dass der Bürgermeister Wiens das Interesse der Trafikanten auch nur um ein Haarbreit fördern könnte, der verkennt eben die Sachlage und die Verhältnisse vollständig und die schlimmen Folgen davon werden sich allzubald zeigen. Der Bürgermeister von Wien kann den Tabaktrafikanten viel weniger nützen, als der letzte Finanzwächter es vermag. Das Tabakmonopol gehört dem Staate und dieser kann Verfügungen treffen, nach jeder Richtung hin. Es ist absurd daran zu denken, dass der Bürgermeister denjenigen Trafikanten, welche den Automaten wünschen, die Benützung des Trotoirs verweigern wird, denn wenn dies geschieht, so kann ja der Trafikant den Automaten vor seiner Gewölbthüre aufhängen lassen, wo er ebenso pünktlich funktionirt. Wozu soll also eine solche Blamage eigentlich, die zu dem geeignet ist, das Wohlwollen der Behörden, die sich seit Monaten in liebevollster Weise dieser Angelegenheit widmen, wesentlich herabzustimmen? Werden die Herren Lueger, Prochaska und Gregorig bei der Hand sein, wenn man hohen Ortes des fortwährenden Geplänkels und Haders unter den Trafikanten müde wird, die Indolenz an dessen Stelle setzt? Wir glauben kaum!

Wenn wir uns so eingehend mit dem Trafikantenverein in Wien befassen, so geschieht es einerseits mit Rücksicht darauf, dass all das, was sich in Wien auf dem Gebiete des Tabakverschleisses in jüngster Zeit abgespielt hat, für unsere Verhältnisse insofern als Richtschnur dienen kann, als man hier aus diesen Ereignissen lernen und die dort begangenen Fehler daher leicht vermeiden kann. Freilich, bei uns würde man nur allzubald den Braten riechen, wenn sich politische Persönlichkeiten, unaufgefordert unter eine Berufsklasse mischen, die es mehr als jede Andere nothwendig hat, mit aller Welt in Frieden zu leben. Ferner müssen wir dieser ersten That des neuen Trafikantenvereines auch aus dem Grunde gedenken, weil sie beweist, wie sehr die blinde Leidenschaft geeignet ist, all das mit Füßen zu treten, was Fleiss, Ausdauer, humanes und ehrliches Streben aufgebaut haben. Herr Anton Sapita arbeitet bereits seit Jahresfrist an der Begründung des Vereines, er hat Mittel und Wege eronnen, wie die so dringend nothwendige Sonntagsruhe möglichst bei-

behalten werde, indem er zuerst mit aller Wärme für den Automaten eingetreten war. Und nun, nachdem er sein Werk vollendet sieht, droht ein Häuflein antisemitisch gesinnter Trafikanten all das über den Haufen zu werfen, was er geschaffen, was er geleistet. Dass diesen Elementen die Absicht zerstört werden wird, davon sind wir umso mehr überzeugt, als wir die Energie des österreichischen Finanzministeriums kennen.

Gleichwohl möchten wir sehnlichst wünschen, dass die Mitglieder des neuen Vereines im eigenen wohlverstandenen Interesse untereinander einig werden, um dem hehren edlen, Ziele, welches der Verband anstrebt, näher zu kommen. Ein Trafikantenverein ist kein Geselligkeitsklub, kein Boden, auf dem man, ohne den Beruf arg zu schädigen, die Giftpflanze Antisemitismus heimisch machen darf. Geschieht dies trotzdem, nun, dann haben wir für den jungen Verein keine Hoffnung, dass er auch alt werden wird.

Die Sonntagsruhe der Trafikanten.

Wir haben bereits in unserer letzten Nummer mitgeteilt, dass die Sonntagsruhe der Trafikanten auf keine wesentlichen Schwierigkeiten stößt, indem das kön. ung. Finanzministerium, die Berechtigung des Wunsches der Trafikanten vollständig theilt. Wir haben an allerkompetentester Stelle Erkundigungen darüber eingezogen, in welcher Weise eventuell dem Wunsche der Trafikanten, ihre Geschäfte an Sonntag Nachmittagen zu sperren, entsprochen werden könnte, und da erhielten wir die Auskunft, dass eine Petition in dieser Richtung nicht nothwendig wäre, indem die Sonntagsruhe unter allen Umständen bewilligt werden wird. Es handelt sich vorläufig bloss darum, die bezügliche Einrichtung derart zu schaffen, dass sie alle Theile befriedigt. Um einen etwaigen Ausfall in dem Konsum zu vermeiden, ferner um der Bequemlichkeit des Publikums Rechnung zu tragen, wurde schon daran gedacht, die freiwillige Sonntagsruhe einzuführen, ein Au-weg, der jedoch die Gesamtheit der Trafikanten nicht befriedigt, ausserdem, wie wir auch von vielen Seiten vernahmen, das Publikum auch nicht befriedigen würde, weil gerade dort, wo es die Zigarren suchen wollte, gesperrt sein könnte, während an Orten wo nur wenig Publikum verkehrt, offen wäre. Eine andere Idee, die ebenfalls ventilirt wurde und wonach, die Hälfte der Trafikanten jeweilig an Sonntag Nachmittagen sperren könnte, während die andere die Geschäfte offen lassen müsste, erwies sich ebenfalls als undurchführbar, indem diese Prozedur dieselben Nachtheile in Gefolge hätte, wie die vorhergeschilderte freie Ausübung der Sonntagsruhe. Ausserdem wäre diess insofern keine Sonntagsruhe, als hier nur von einer Verordnung die Rede sein kann, die sämtliche Verschleisser gleichmässig behandelt und auch das Publikum, welches sich in ein und dasselbe Lokal zu kaufen gewöhnt, dadurch auch chikanirt wäre, wenn es jede zweite Woche anderswohin gehen müsste. Somit verbleibe nichts anderes, als das allgemeine Schliessen der Tabaktrafiken an Sonntag Nachmittagen von 2 Uhr angefangen, und diese Sonntagsruhe ist es auch, die wir mit Rücksicht auf den, mit wenig kleiner Ausnahme, allgemeinen Wunsch der Trafikanten auch befürworten.

Die Furcht, dass der Konsum dadurch sinken werde, schwindet, angesichts der Thatsache, wonach in Oesterreich seit Einführung der Sonntagsruhe der Konsum sich sogar um 2 $\frac{1}{2}$ Millionen (nicht 1 $\frac{1}{2}$ wie wir irrthümlich mitgeteilt haben) Gulden gehoben hat. Diese Thatsache spricht doch deutlich genug und zeugt dafür, dass der Konsum ziemlich unabhängig von der Sonntagsruhe ist, zumal hier von Konsum und Sonntagsruhe des ganzen Landes die Rede ist. Wäre die Sonntagsruhe

für den allgemeinen Konsum von Einfluss, dann hätte sich diess in Oesterreich ganz gewiss sehr genau gezeigt, da man dort Vorschriften sehr genau nimmt und auch genau einhält. Allein, wir sehen, dass dies nicht der Fall ist und müssen daher annehmen, dass dieselben Resultate auch bei uns sich ergeben würden.

Doch wozu sollen wir müssige Kombination an diese, gar keiner Frage unterliegenden Angelegenheit knüpfen, wenn eine andere Absicht vorliegt, die wahrscheinlich auch, im Falle sie in Ausführung gebracht werden wird, den Sieg über alle und sämtliche Bedenken davontragen dürfte, die noch heute gehegt werden. Und diese Absicht, sie besteht in der Einführung der Zigarren-Automaten, der all die Hindernisse beseitigen soll, die dermalen der Einführung der Sonntagsruhe noch im Wege stehen. Und so können wir für heute nur mit dem Ausspruche des Herrn Staatssekretärs schliessen, der da lautete: Wenn sich der Automat bewähren wird, dann steht der Einführung der Sonntagsruhe überhaupt gar nichts mehr im Wege. Nun wir wollen sehen!

Vermischtes.

Das Tabakmagazin im Zollamt. Wir haben des Oestern schon darauf hingewiesen, dass in diesem Amte mit den auszufolgenden Waaren in einer geradezu barbarischer Weise verfahren wird. Hätten wir es nicht mit eigenen Augen gesehen, wir würden es kaum glauben, dass eine solche Behandlung fremden Gutes möglich ist. Bei einem Regenwetter, das sehr viel Aehnlichkeit mit der Sintfluth hatte, standen hunderte von Collis, Tabaksäcke, die von Nässe triefen, Kisten, aus denen der braune Saft der gehörig nassgewordenen Zigarren, herausfloss, unbedeckt im Freien. Und noch immer schleppten die Leute die Waaren herbei, um sie in die kleinen Bäche niederzulegen, welche inzwischen entstanden sind, noch immer wurden die vollen Tabaksäcke in das Kothmeer geworfen, die nun auch von Seite des Himmels ihre reichliche Wasserspende erhielten. Wir können uns nicht enthalten ein solches Vorgehen, als barbarisch zu bezeichnen, da uns Worte fehlen die hier angewendet werden müssten, um ein derartiges Verfahren zu kennzeichnen. Hat der Magazinsverwalter de facto den Auftrag, die einbezählten Waaren in dieser Weise auszufolgen, woran wir zweifeln, so müsste schleunigst an ihn der Befehl ergehen, dass er zumindest die Regenzeit zu berücksichtigen habe. Wir ersuchen die löbl. hauptstädtische Finanzdirektion dringend um

Abhilfe, schon aus dem Grunde, weil kein Grosstrafikant zur Uebernahme solcher nassgewordenen Waaren verhalten werden kann.

Der Rückgang des Zigarrenkonsums. Obgleich uns bis zur Stunde die Daten über den im I. Quartal 1898 erzielten Tabak- und Zigarrenkonsums noch nicht zugekommen sind und wir gleichwohl über den Stand des Geschäftsganges Bericht erstatten wollen, haben wir im Wege der Erkundigungen bei den Grosstrafikanten in Erfahrung gebracht, dass der Konsum überall merklich zurückgehe. Es soll uns freuen, wenn sich diese Auskunft nicht bestätigen würde und wollen wir daher einen Ausweis der verehrlichen Direktion der k. u. Tabakregie abwarten, bis wir aus dieser Erscheinung die Schlüsse ableiten. Die genannte Direktion würde vielleicht im Interesse ihrer selbst handeln, wenn sie uns die Monatsausweise einsehen wollte, ganz abgesehen davon, dass dies ihre Pflicht und Schuldigkeit wäre. Vielleicht würde sich dadurch so Manches anders gestalten und dazu beitragen, dass der Konsum kontinuierlich steige, statt zu stagnieren oder gar zu fallen. Man kann nicht wissen! Vorläufig stehen uns nur genaue Daten über den Tabak und Zigarrenkonsum in Oesterreich zur Verfügung, wo in den Monaten Januar und Februar um 560.000 Gulden mehr verinnahmt wurde, als in der gleichen Periode des Vorjahres. Da der Konsum in Oesterreich im Vergleich zu unserem um zirka 40 Prozent mehr ausmacht, (93 Millionen gegen 56 Millionen) so müsste bei uns naturgemäss eine Steigerung von zirka 330.000 Gulden in den Monaten Januar und Februar zu verzeichnen sein, da bei uns gerade so wie in Oesterreich pro Kopf 4.80 kr. konsumirt wird. Wird diese Ziffer nicht erreicht, was wir, wie gesagt noch nicht wissen, dann liegen die Ursachen weder in den volkswirtschaftlichen Erwerbsverhältnissen, noch in den zur Ausfuhr bestimmten Rohtabakexport, sondern sie liegen ganz wo anders. Ehe wir hierüber bestimmte Daten vor uns sehen, wollen wir daher auch dieser Frage nicht näher treten.

Briefkasten der Redaktion.

Herrn B. K. in V. Sie werden jedenfalls gut thun, die Sache der dortigen Finanzdirektion anzuzeigen. Der Finanzkommissär hat kein Recht in der von Ihnen beschriebenen Weise vorzugehen.

Frau H. K. Budapest: Die Angelegenheit scheint uns nicht sehr sauber zu sein.

Hilfsredakteur: Ferdinand Heitai.

BUDAPESTI KÖZÜTI VASPÁLYA-TÁRSASÁG.

HIRDETMEYNY.

A „Budapesti közüti vaspálya-társaság“

XXXIII. rendes közgyűlése

folyó évi április hó 20-án délutáni 3 $\frac{1}{2}$ órakor

a társulat saját épületében, V. kerület, Lipót-körút 22. szám alatt fog megtartatni.

N A P I R E N D :

1. Igazgatósági évi jelentés; előterjesztése az 1897. évi zárszámadásnak és mérlegnek és a felügyelő bizottság erre vonatkozó jelentésének; az osztalék megállapítása; határozat a felmentvény megadása érdemében.
2. Jelentés az átalakítási munkálatokról, építkezésekről, a kiadott összegek és a fedezetről; erre vonatkozó határozatok.
3. A választmány újbóli megválasztása.

■ Szavazati jogot adnak a társaság közgyűlésein (alapszabályok 15. és 20. §§.) egyaránt a társaság részvényei s illetőleg élvezeti jegyei, ha legalább négy nappal a közgyűlés előtt az igazgatóságnál letéteményzetnek; 20 darab részvény vagy élvezeti jegy után egy szavazat gyakorolható, oly megszorítással azonban, hogy 20 szavazatnál többet egy részvényes sem gyakorolhat, sem saját nevében, sem pedig megbízásból.

Felhivatnak tehát a t. e. részvényes urak, kik a jelen közgyűlésen résztvenni óhajtanak, miszerint a czimlevelük a szelvényekkel együtt, beleértve a f. évi május 1-én lejáró is, bezárólag f. évi április 16-ig az igazgatóságnál (V. ker., Lipót-körút 22. sz.) d. e. 9-12. délután 4-5 óra közötti, terítvény mellett letenni méltóztatassanak, hol a szavazási igazolványokkal egyidejűleg az előterjesztendő zárszámla és mérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentése is átvehető lesz.

Budapest, 1898. március 31.

Az igazgatóság.

(Utánnomat nem díjazatik.)